

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 1

Lýsingarprísir fyri m: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 6. januar 1947

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 Árg.

ÁRIÐ IÐ FØR

Vinnuliga mundi hetta árið, ið nú fór, vera ójavn. Veðurlagið var vánaligt í vár, og tí ástendur so nógv. Serliga tær gomlu sluppinar við snórnum munnu hava verið fyrri óhappinum mangan túrin. Og so var tað ferskiskaprisurin. Hann spilti marga veiðina, so nógvir menn komu aftur úr Onglandi við lómum bondum. Men hesum viðvikjandi hevur hetta árið givið okkum góða heru. Vit hava sætt, at ferskiskasólan kann geva bakbrestir. Har fyrri skal ikki verða sagt, at hon tessvegna er at halda frá. Tað er ikki at gera. Hon er miðdi, sum fiskivinnan eigur at halda seg á; men vit ansni og umtanka. Har, hava vit sæð, flóðir og fjárdar. Og tað er sum við fiskileiðinum: Tú mást geva árstíðunum ans. Summar árstíðir eru góðar og aðrar ringar. Óll hava fingið at kenna, at summarið er hin ringa tíðin. Tá, siggja vit, er so vorðið, at tað eru beinan vegin eydnismenn, ið kunnu selja væl.

Men landið hevur ikki ráð, at okkara hövuðsvinna ein so stóran part av árinum bara roynir eydnauna viðvikjandi salgi. Hesa ársins tíð má verða lagt á annan bók. Saltfiskaprisurin 1946 hevur verið góður alla tíðina, og menn munnu nú, árið er at enda, sanna, at hevði fiskivinnan, óll sum hon var, verið umlögð til saltfiskaveiði, hevði árið peningaliga verið óført.

Vit hava fingið stóran skipafloða, so stóran, at eingin tíð eftir fólkatálinum man hava hann størri. Men dýr hava skipini verið, og tað er sjálvandi, at tað gerast trupulleikar at fáa endar at rökka saman og hesi dýru fór at svara seg. Eisini fingur mangir sín skip so seint, at teimum ikki eydnast at koma til veiði, fyrrrenn árið var so útlíðið, at tað besta var farið av tí. Men um hetta fyrsta árið, ið so státt má verða kallað eitt royndarár, ikki gevur monnum so góðan vinning, sum ventað varð — eisini var tað sum áður nevnt veðurringi — so má ikki ótøl verða brúkt. Mennir, sum fingið hava fórin, og sum ivaleyst hava roynt mong óhappini og mong vónsvikin, mugu ikki falla í fátt — sjógvurin er hin stóri leikvøllurin, har stundum verður tap og stundum vunnin — heldur ikki mugu lánstovnarnir, ið stuðlað teimum hava at fáa sær til handar hesi fó, teimum longdist eftir, gerast bráðir, kvetta í stundini og fara avstað við fórunum so brátt, mennir ikki eru fórir at gera skyldir sínar.

Viðvikjandi hvørji skip, ið frægest eru til fiskiveiði, so man árið hava sýnt okkum, at trolarin er álitisfarið. Hann torgar meiri enn nakað annað far, vit eiga. Hansara siglingsferð er eisini so góð, at hann skjótt kann fara ímillum, og tá ið fiskiløysi er á kendum leiðum, hevur hann hinar størstu möguleikarnar at fara langferðir og leita fiskin upp. Vit kunnu tí halda, at ikki er at harmast, at vit hava fingið nógv av hesum fórunum. Bara tey eru góð og ikki so gomul og slita, at umvælingar gera tey ovdýr. Í einum vinnuligum yvirliði er tað skiljandi, at fiskiskapurin fer størstu rúmd, so sum hann hevur tikið um seg og troðkað aðrar vinnugreinar burtur. Landbúnaðurin, sum fyrr var hövuðsvinnuvegurin, er nú mestsum

vorðin teinum flestu ein viðfáningur.

Á landinum mundi vera eitt miðal ár. Har er tó, sum við sjónum: ógvuliga ójavn. Tað ræður alt um, hvussu stóran rökisskap landið fær á hinum ymisku plássum, og veðurlagið kann, hóast okkara landið er lítið, vera so ójavn á hinum ymisku oyggjunum.

Tað politiska lívið hetta árið hevur tikið seg alt saman um viðurskiði okkara við Danmörk: stjórnsræðingin. Hetta gamla og mikla politiska tjak hevur tikið so fast í samfelagið, at har eru mestsum eingir aðrir spurningar sloppir fram. So skuldi ein farið og drigið alt tað fram, sum í hetta ár hevur fest seg til hetta mál, tá mundi tað fyllt fleiri blaðgreinir.

Nógmið er at minna á sendinevnd í Danmörk, fólkaftkvøðu og aftaná hana lögtingsval.

Tá ið lítið skal verða aftur um bak at kanna eftir gerðum og hendinum, so kann vera so ógvuliga ymiskt, sum vit fagna slikum eftirliti. Tað kann bæði vera við fróð og við harmi. Ein politisk afturumkanna í árinum 1946 kann á ongan hátt valda okkum fróð og stoltleika. Bardagin um politiskar áskoðanir hevur aldrið verið so harður sum hetta ár, og tær ójavnir meiningarnar hava á ongun sinni verið hvassari enn nú. Fólkdið hevur verið bytt sundur í bólkar, sum ógvusliga hava hógð hvør á annan.

Nú sita menn í tinghøllini og royna at koma til sættis um henda vandaspurning. Vit, sum uttan um standa, kunnu einki betur nýársyni flyta fram, enn at hesar royndir mugu eydnast nú í komandi ári, so at fólk okkara sleppur úr trætni og kann fáa stundir at uppbyggja landið. Og vit mugu ynskja, at úrslitið skal ikki bara verða eitt úrslit, ið komið er til av neyð, men eitt úrslit, ið allir kunna savnast um, og sum kann verða landi og fólk til frama.

Í útheiminum hevur árið verið merkt av teimum samráðingum, tær Sameindu Tjóðirnar hava havt um, hvussu heimsins mongu flóktu spurningar skulu verða løystir óllum mannasamfelagnum til gagns og heilsubót. Mangur man hava verið vónsvikin av teimum tíðindum, haðani eru komin. Tí ikki hevur gingist væl at koma til semju, og nógv er, ið skilir, og sum vekur illtanka og illstøðu. Tær hugsjónir, verðin er bytt sundur í, standa harðar móti hvørjari aðrari og halda seg allar at hava rættin. Tað er eins og einki felags er at standa saman um uttan óllin, óttin fyrri einum nýggjum bardaga, ið, kemur hann, forkemur óllum tí, menniskjan hevur bygt, og kanska eisini kóli hana sjálva út.

Tað hevur eisini sýnt seg at vera vandaligt at koma til semju um, hvussu tey lond og fólk, sum menn halda vóru atvoldin til ófriðin, skulu verða viðfarnir. Tíverri er í hesum viðfáningum at viðmerkja, at hevnisókan hevur tókst at verði stórri enn fyrigevingin. Nóg mæla til revsing til teirra, sum vólt hava neyðirnar, og mangur vil halda, at atburðurin hjá teimum, ið skuldu forkoma hevndarhugan og drápslystin, er ikki mæltari enn hann hjá móltstóðumonnunum.

Hátiðin, sum menniskjan heldur

fyrri friðarandanum, ið sendur varð til jarðar, er aftur um farin. Hvørja áskoðan, menn so enn hava, eru teir á ymiskan hátt ávirkaðir av hesi háttið og munnu eisini taka lut í henni.

Skal ynski verða flutt fram fyrri hesum ári, vit nú eru gingir inn í, so man hilt ríkasta vera, at verðsins oddamenn og undangongumenn kendu verið fyltir av hesum anda; at teir og mannaættin ikki einoygd hugdu at sær sjálvum, men litu út um maansins mark og har fingur eyga á tað mál, ið steynt skuldi verða móti.

Føroya Sosial-Demokratyr ynskir
óllum gott og eydnuríkt nýtt ár.

HEIMATÍÐINDI

ÓVEÐRIÐ

helt við alla hógðina. Bæði nýggjarsaftan og nýggjarsdag var ovurveður. „Smiril“ skuldi fara úr Suðuroy norður til Havnar nýggjarsaftan, men mátti verða liggjandi á Vági og fór ikki fyrrrenn sjálvan nýggjarsdag. — Mjólkabátarnir til Sundalagið og Skálafjörðin máttu eisini verða liggjandi bæði henda dag og 3. januar.

PRISTALIÐ

fyrri januar ársfjórðing er útroknað, og er tað 244 (lönin verður so státt: grundlön + 145 oyru, um tíman). Nú er at vóna, at tað er arbeidarum í lagi og miðar seg nökulunda eftir vöruprisinum.

SKATTAÁLÍKNINGIN

Nú er nýtt ár byrjað, og nú skulu inntøkur brátt fara og verða givnar upp at skattast av. Ójavnir man vera, sum árið hevur skorist. Fiskiskapurin hjá mongum hevur ikki roynst væl, og sølufólkini vóru vánalig í Onglandi helst alla summartíðina.

LISTAR-FRÁSYNING

Hin navnframi landsmaður okkara, Sámal Joensen-Mikines hevur í hesum dögum havt myndarfrásyning í Tórshavn. Hann hevur nógv ár verið niðri í Keymannahavn, og er har so væl umtóktur, at myndir hansara altíð hava verið havdar á máli og hava fingið góð pláss á myndarfrásyningum har niðri. Hann, ið bóvi hevur havt at koma fram at og siggja frásyning, har myndir hansara hava verið upp-

hongdar, hevur ansað eftir, at hesar heilt hava skilt seg burtur úr óllum hinum við sínum serstaku evnum, teirra upprunaligu kraft og hugtakandi litum. Tað er at vóna, at ikki bara privatmenn men eisini okkara lögting fer at geva hesum listarmanni tann ans, hann eigur uppiborran.

FISKAPRÍSURIN

Tað vóru góð tíðindi at frætta, at ferskiskaprisurin í Onglandi er gingin upp, og at vóna er, at tað stendur við og varar til várs, tá ið skipini fara at leggja út. Føroyingar hava nógv fyrri neyðini at vita sær góðar prísir, bæði ferskiskaprisir og saltfiskaprisir. Teir hava sett óført av pengum í nýggi dýr fó, og tað verður altíð tørført at fáa endarnar at rökka saman, tá ið útreiðslurnar eru stórar og standa við, meðan inntøkkurnar eru minkandi.

Nú frættist eisini, at Rusland fer at gerast hin stóri keyparin hjá Íslandi, og tað skuldi rúmka um hjá okkum, tá ið Íslandsvørurnar fara at minka á teimum marknaðum, sum vit koma til.

Hetta er okkum lagaligt at hava henda bretska ferskiskamarknaðin; men so trygg skuldu vit ikki gjörst, at vit bara hövdu hann at lita á og ikki royndu at leita aðrastaðnis við.

„Gott er at hava tógvar sveinar —“.

VINNULÍKINDI Á VETRI

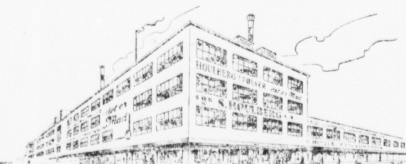
Serliga úti á bygd eru vinnulíkindini lítil hugstu vetrarlið. Annars ræður veðurlagið um alt. Eru vetrarnir góðir, kann almikið faast av sjónum; men leggst hetta lopaveðri við óveðri í heilum, so er sjógvurin stongdur, og so hevur bygdamaðurin einki vinnandi arbeiði at fara til, uttan hann er so áborin, at hann hevur sær eitt jarðarstykki at rökja — tó tað munnu vera teir flestu, ið hava tað.

Hesi seinastu árinu hevur tó altíð verið so, at tað almenna, kommunu og Lögting, hava havt eithvørt arbeiði í gerði: ein veg ella eina brúgv. Hetta hava verið hent og nyttilig verk. Ungdómurin hevur havt okkurt at takast við, bygdin hevur fingið neyðturviligar umbóttingar, og nókur oyru eru komin burturúr, sum, um tey ikki hava verið so nógv, hava verið góð at draga skattin av við, og so var tann peningurin spardur. Hetta hevur verið góður landspolitikkur og ikki at iðra seg eftir.

Vit levera

KJOT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES

i allar bestu kvalitetum.

Umboð:
Otto Jacobsen
Vestmanna

S. HOULBERG A/S

Fedevarer - Pølser - Leverpostej og Konserverfabriker

KØDBYEN

Statskontrol 352

KØBENHAVN